

DIRECTED BY EDITORIAL

BOARD

Published weekly by "Our Voices"
Publishing Co., 1265 Queen St. W.,
Toronto, L.E. 6-2136. — Printed by
Litera Printing Co., Toronto.
Subscription: Canada \$ 4.00, all
other Countries: \$ 5.00

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TYDENÍK

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT.
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

No. 33 (429) Vol. XI.

September 4, 1965.

DNEŠNÍ HIROŠIMA

Hirošima, kde před dvěma desítkami let zlomek vteřiny změnil svět, je dnes také poutním místem, kam rok co rok přicházejí dva miliony Japonců a sedmdesát tisíc cizinců. Co hledají a co najdou? O dnešní Hirošimu píše v týdeníku NEW YORK TIMES MAGAZINE redaktor listu Rosenthal, který dva a půl roku pracoval jako zpravodaj NEW YORK TIMES v Tokiu. Hirošima je dnes město s 517 tisíci obyvateli, 900 restauracemi a čajovnami, víc než 13 tisíci maloobchody a velkoobchody, se školami a širokými překvapivé výstavními třídami a vůbec se vším, dobrým i zlým, co patří ke každému modernímu velkoměstu. Ale je to i město s historickým zatížením. Jsou-li jeho návštěvníci naplnění pocitem viny, najdou, co hledají, v muzeu, v nemocnici atomové bomby. Jestliže přišli hledat útěchu a posilu ve vědomí, že život jde dál, nalézají ji v hlučném obchodním životě města. A tak jako návštěvníci, i obyvatel, Hirošimy se dělí do dvou skupin: buď se dívají do minulosti nebo do budoucnosti. Obyčasný rozdíl je datum 6. srpna 1945. Kdo byl toho dne mimo Hirošimu, cítí se svobodně, kdo byl ve městě, je jako zajatec, jako zvláštní oběť zvláštní zbraně a ona miliontina vteřiny pro něho vlastně nikdy nekonečí.

Přerod města ze zkázy k blahobytu nepřišel přes noc. První tři až čtyři roky po dopadu bomby žila Hirošima ve stavu hrůzy. První měsíce se říkalo, že tam po téta nic neporoste a že na obnovu města nelze ani pomyslet. Když na jaře roku 1946 rozkvetly třešně, pozdravili je hirošimští lidé s nepopsatelnými pocity. A pak začali do města přicházet lidé. Odvážní, pro něž bylo na atomové poušti dost místa. Lidé s trochou peněz a se značnou energií, kteří si tu chtěli vybudovat existenci. Státní úředníci a bankovní personál. Když dopadla atomová bomba, Hirošima měla na čtvrt milionu obyvatel. Před válkou mivala sto tisíc. Dodnes se neví, kolik obětí si bomba vyžádala. První odhady mluvily o 60ti tisících, odhady jsou nad sto tisíc. Nikdo neví určitě. V roce 1950 měla Hirošima 280.000 obyvatel a dnes je s 517ti tisíci zase jedenáctým městem Japonska. Hirošima je na vzestupu. Je tam automobilka s 15ti tisíci dělníky, loděnice s devíti tisíci zaměstanci, jsou tam továrny na jehly, na výrobu lihovin, papírny, chemické závody; pováleční Japonci zjistili, že mají talent nejen k výrobě, ale také ke spotřebě - a v Hirošimě spotřební talent dosahuje geniálního stupně. Hirošima žije obchodem - koupí, prodejem, jídlem, pitím, užíváním. Obchodní ulice připomínají karneval. Výkladní skříně jsou plny zboží, ale taký vlaječek, ozdob, umělých i pravých květín, neonových nápisů. Obchody i ulice jsou plny hluku gramofonů a tlapačů. Hirošima je taký městem sportovních fanoušků amerického bejzbolu. Její klub je miláčkem města a každý pohyb domácího hráče se vítá jako fenomenální výkon.

Rozsáhlý obchod udělal z Hirošimy město značných příjmů: v roce 1963 činil tento příjem 682 dolary na hlavu ročně, v ostatním Japonsku o 220 dolarů méně.

V kypícím životě Hirošimy jsou ovšem zvláštní složkou lidé zvaní "hibaksa" / háček na s /. Slovo se dá přeložit jako člověk, který přežil nebo i trpěl. Tito lidé dostávají kapesní nemocniční průkazy, které je opravňují k bezplatné lékařské péči. Průkazy dostávají všichni, kdo pro-

ČESKOSLOVENSKO NA KRÍŽOVATCE

(Druhá část článku v Züricher Zeitung.)

MARXISTICKÉ DILEMMA V PRAZE

V Československu váhají postavit proti sobě "vládu" a "lid", přesně jak v negativním, tak pozitivním smyslu. Mladí intelektuálové a vědci, kteří odhalovali pozorovateli s velkou otevřeností falešné politiky za poslední dvě desetiletí, byli členové komunistické strany a mají značný podíl na zákonodárné a ideové práci režimu. Tento starší, inženýr, který nepatří k "režimu", označuje prezidenta Novotného jako skutečně demokratického prezidenta, protože udělal veřejně přístupnými reprezentativní místnosti pražského hradu. Dříve byl továrníkem, kterému komunisté vyvlastnili továrnu a odebrali mu zároveň zodpovědnost za ni. Vydělává slušně, má auto a je spokojen. Stejně je spokojen dělník v prostředních letech, který později odpoledne dumá u svého piva v předměstském hostinci. Bylo na něm poznati, že se během dne moc nenamáhal. Jeho výplata je stejně vysoká, jestli něco vykonává nebo nic a namáhavou práci při nákupu denních potřeb obstarává jeho žena.

Na venkově bylo slyšet od sedláků kolektivní mnoho chvály na osmičlennou pracovní dobu, na placenou dovolenou, na sociální pojištění. V straně je mnoho hospodářských vědců a politiků, majících váhu, kteří označují kolektivisaci za hospodářský nesmysl. Mladší člověk, který si za deštivé neděle vyjel v autě se svou rodinou do Lán ku hrobu prezidenta Masaryka a tam s účtou postál, musel být, dle jeho vystupování, zástupcem "vládnoucí třídy". Naproti tomu jiný pán, jenž nám krátce před tím jen nevrle ukázal cestu k malému hřbitůvku, který se nalézá blízko dřívějšího sídla prezidenta vyhlížel jako typický zástupce tak zvané měšťacké třídy.

APARÁT JAKO BRZDÍCÍ FAKTOR

V Československu existují dnes na jedné straně "pokroková elita" s konstruktivní maloměstskou elitou, davem zakrnělým ve svých pohodlných zvyklostech, na druhé straně je nejvyšší vedení, které se s ním spojuje. V této konstelaci vězí jeden z nejdůležitějších důvodů proč se v Československu vůbec nehnou z místa. Novotný nebo Hendrych nejsou jedini brzdiči. Oni ještě jiné osobnosti režimu pocházejí z jednoduchých poměrů a intelektuálního nepatří k jejich silné straně.

Žili atomový nálet nebo vstoupili do města krátce po 6. srpnu 1945. Tyto průkazy má nyní 93.391 lidí. Mezi hibaksa jsou chudí i bohatí, ale rozdíl mezi bohatými a chudými není tak značný jako rozdíl mezi hibaksa a lidmi, kteří atomový nálet neprodělali. Hibaksa jsou často tělesně slabí, snadno se unaví a nesmí přepínat své síly. V soutěži se zdravotními přístěhoválci těžko obstarávají. Ale jejich hlavní problém je psychologický. Nejsou si jisti svým zdravím. Nevědí, kdy se projeví následky radiaktivity, které byli vystaveni. Cítí se jako odsouzení. Mnoho obav, rozšířených mez hibaksa, není podloženo skutečností, ale oni sami stále žijí ve stínu strachu. Ale Hirošima sama si žije svůj prudký, velkoměstský život, roste den ode dne, přítomnost stále víc přikrývá těžkou historií. Dnešní Hirošima je jiná, než byla před dvaceti lety. Tak jako Japonci jsou dnes jiní než byli tehdy.

ce. Ale zasvěcení v soukromých hovorech tvrdí, že Novotný se zdá být přístupný mnohým argumentům reformátorů. Nesporou brzdou jsou vlivy komunistického aparátu, který zase představuje extrakt širokého úzkoprsého davu, který se brání každé novotě a který se neskládá pouze z komunistů. Vrchní vedení je přesvědčeno, že musí s touto konstelací počítat, neboť je mu jasno, že jeho vláda je závislá na základem organizací davů, a učí jedno staré komunistické dogma, že se nic horšího nemůže vedení přihodit, než ztratit spojení s davem.

Konzervativní funkcionáři opětně dovedou prosadit tvrzení, že hospodářské reformy znamenají návrat ke kapitalismu. Obvykle tito lidé mají při ruce článek nejakých novin ze západu, ve kterých se vyskytlo podobné tvrzení. Ve všech navržených reformách nelze nalézat oporu pro taková tvrzení. Nejde zde o kapitalismus, nýbrž o zavedení "hospodářských zákonů", které dokonce byly zásadně "objeveny" již za Stařina. Konečně i v návrzích, které šly nejdále a které asi loni zastupoval dřívější docent polytechnické vysoké školy Selucký, nebyly dotčeny zásadní principy socialistického řádu - společného vlastnictví výrobních prostředků a plánování. Ovšem v návrzích Seluckého a jiných byl "trhu" přidělen význačný podíl na úpravě hospodářských vztahů. To byl jen logický závěr skutečnosti, že se československému plánování nezdařilo přivést soulad mezi výrobou a spotřebou, takže na jedné straně se objevovaly nedostatky různého zboží, zatím co na druhé straně se ve skladištích hromadily zásoby nepotřebného zboží.

Z živých diskusí se během roku 1964 vyvinul méně radikální, kompromisní návrh profesora Otty Schika. V tomto návrhu sice už nebyl "trh" směrnatým regulátorem hospodářské otázky, ale přesto byla jemu připisována důležitá úloha. Ceny by se neměly stanoviti výhradně na základě výrobních nákladů, ale měly by se stále ještě vyvíjeti ve stanoveném rámci. Dále podle návrhu prof. Schika by neměly podniky vystupovati jako absolutně samostatné hospodářské jednotky, měly by se stát, odlišně od dřívějších návrhů, sdružením odvětví, zvaných "koncerny". Tyto koncerny by též měly rozhodovat o otázce investic a vlastně by měly většinou převzít funkce ministerstev. Naproti tomu návrhy prof. Schika nevyžadovaly základnu procentuálního docílení plánů, nýbrž finanční výsledek by měl být posuzován jako rentabilita dotčeného podniku. Výplaty dělníkům a zaměstnancům mají být v souladu s rentabilitou celkového podniku. Původně bylo plánováno zavést nový systém postupně při zahájení nové pětiletky.

KONZERVATIVNÍ ODPORY

Dokonce i tento návrh se zdál vedoucí strany příliš odvážný. V ústředním výboru zástupce předsedy plánovací komise Rozsypala byl vypracován protinávrh, na kterém mě velkou účast měl Wergner, šéf instituce pro plánování. Tento návrh pak vyšel v říjnu minulého roku jako resoluce ústředního výboru. V něm nebyla žádná řeč o skutečném trhu a volných cenách. Pro základní výrobky mají platit i po zavedení nového systému ceny administrativní. Ceny pro ostatní zboží se

smějí pohybovat mezi stanoveným minimem a maximem, přičemž nebudou účtovány rentabilitou jednotlivých podniků, nýbrž podle průměrné rentability celého dotčeného odvětví. Budou sice též volné ceny, avšak pouze pro málo druhů zboží, většinou luxusního. Jediná soutěž na domácím trhu bude pouze kvalita. Mzdy, které byly dosud 80% fixní a a pouze 20% se měnící, mají být pohyblivé až do jedné třetiny. Závody, které se ukáží jako nerenovatibilní, mají být zavřeny po jisté zkušební době. Dokonce se připouští vzít v úvahu jistou nezaměstnanost.

Jeden z důvodů, který povzbudil konzervativní funkcionáře v jejich odporu proti původním reformám, bylo lehké zlepšení hospodářské situace v roce 1964. Jednalo se však při tom pouze o jistou stabilizaci základny, která ponechávala v platnosti původní problémy. Jisti funkcionáři, jako ku př. Hendrych, operují stále s východoslovenským Železokombinátem u Košic, který má zahájit provoz ještě letos, a má přinésti to žádoucí "rozhodné zlepšení". Tento kombinát se začal budovat ještě za stalinismu, ale byl po jistou dobu "konservován". Pracuje výhradně se sovětskými surovinami, ku jejichž dopravě se dokonce staví širokokolejná dráha od hranic až k závodům.

POKRAČUJE SE JEN KROKEM.

Byly ovšem též věcné důvody, které stály v cestě širším reformám. Především to byl problém praktického zavedení. Kdyby se bývaly přeměnily všechny podniky náraz na volné hospodářství, bývalo by to zavinilo beznadějný chaos, který by byl tím větší, čím nové reformy by byly bývaly radikálnější. Při postupném zavedení nových principů se muselo ovšem počítat s nepříjemnostmi, neb v tomto případě by vedle sebe musely pracovat jak nové tak staré principy, což se skutečně dnes také děje.

Strana se rozhodla pro jejich postupné zavedení, zatím na základě pokusů, tak aby se mohly získat zkušenosti. Začalo se prvního ledna 1965 a do prvního dubna ve sto závodech se pracovalo více nebo méně na základě resoluce výboru. Avšak ani zde není plně použito reformy. Stanovené ceny jsou stále v platnosti a cenová reforma se má uskutečnit teprve až v příštím roce. Některé závody mohlo skutečně vykazovat znatelné zvýšení výroby. Jinde se zase objevily následky, které se čekaly s obavou. Na př. jeden závod hlásí, že dělnictvo reagovalo rozhořčeně, když jeho výplaty koncem měsíce byly menší než obvykle. Vedlo to ke stávkě. Při tom bylo význačné to, že jak organizace strany, tak odbory zaujaly stanovisko proti vyšším orgánům strany.

Mimo těžkosti psychologické a technické, má strana ještě jinou těžkost: je to problém čistě politický. Odlukou od administrativního plánování a částečným osamostatněním dostávají ředitelé podniků a vedoucí mnohem větší samostatnost než jakou měli dříve; na druhé straně kontrola státních a stranických organizací je zmenšena. Většina dosavadních podnikových ředitelů přišla na svá místa nikoliv na základě svých dřívějších odborných kvalifikací, ale v důsledku jejich kariér ve straně. V novém systému nestačí splnit úkoly jim svěřené. Budou-li muset být vyměněni, vyvolá to na jedné straně otázku,

NA OKRAJ

WILL HISTORY REPEAT HERE?

The average age of the world's great civilizations has been 200 years. These nations progressed through this sequence:

From bondage to spiritual faith.
From spiritual faith to great courage.

From courage to liberty.

From liberty to abundance.

From abundance to selfishness.

From selfishness to complacency.

From complacency to apathy.

From apathy to dependence.

From dependency back again to bondage.

(Journeyman, Student's magazine, Manchester, New Hampshire).

CESTA ZPĚT K ROZUMU

K dramatické proměně názorů došlo v myslí torontského nacisty a rasisty Davida Stanley. Na tiskové konferenci s novináři, prohlásil tento 20 letý aspirant na místo nacistického vůdce v Kanadě, že se ve svých názorech změnil a že se omlouvá všem, jimž svou činností uškodil. Uznal, že jeho názory byly negativní a destruktivní. Dále se přiznal, že mu lichotila pozornost, kterou mu věnoval tisk. Proto ve své činnosti pokračoval. Nyní věří v svobodu, lidská práva a rovnost příležitosti pro každého.

PRANÝŘ NEBO POMOC

"Myslím, že tak jako dnes čteme s úžasem o středověkém mučení a stěží chápeme společnost, která sahala k takovým prostředkům, tak se za čas budou podivovat příští generace záznamům interrupčních komisí. Jsem čtyři roky ženatý, máme dvě děti a bydlíme společně s rodiči v jednopokojovém bytě. Když se nám narodil synek, manželka ještě pracovala a u dítěte jsme se všichni střídali. Po narození druhého však již musela zůstat doma a proto jsme se museli vzdát naděje na družstevní byt. Z jednoho platu nedokážeme takovou částku ušetřit. Místa v jeslech jsme se nedočkali. Když nedávno lékař zjistil u manželky těhotenství, rozhodli jsme se požádat a přerušit, protože další dítě nemáme kam položit. Dostali jsme se před komisí v pevné víře, že tam pochopení pro svou situaci najdeme. Zatím však tato půlhodina patří k nejtrápnějším chvílím v našem životě. Uslyšeli jsme kázání o skromnosti, o tom, že naše babičky vychovály deset dětí a za těžkých podmínek, než máme my, dozvěděl jsem se, že jsem sobecký a manželka lehkomyšlná, vyslyšeli nás, proč jsme se vůbec brali, když teď nechceme děti - jako bychom dvě už neměli a narození třetího neodkládali jen proto, abychom mu mohli připravit lidské podmínky. Nakonec zážitek povolili, ale je takové předchozí martyrium potřebné?"

Kulturní tvorba č. 24.

jak tyto lidi zaopatřit, na druhé straně vliv strany se tím jistě zmenší.

S ohledem na všechny tyto těžkosti nutno se divit, že vůbec došlo k úvahám o volném hospodářském vedení a že se toto dokonce nalézá v pokusném stadiu. K těm, kteří mají největší zásluhu o zavedení těchto reform, patří ministerský předseda Lenart, který začal svou životní dráhu před válkou u Bařů ve Zlině, je to Slovák a dosáhl svou politickou kariéru v postalské době. Lenart reprezentuje typ moderního, inteligentního vedoucího. Dosud se mu nepodařilo v Praze politicky prosadit v očekávané míře - pražská dlažba byla vždy obtížná pro politika Slováka. Poslední dobou se však množí náznaky, že Lenart již do jisté míry zakotvil v ústředním mocenském aparátě. K jeho osobě se upínají v Československu velké naděje.

DVĚ THÉSE KOMUNISTICKÉ STRANY

Ferdinand Peroutka

Hodláme zkoumat onu linii, na níž destalinisace v Československu se zatím zastavila. Patrně by bylo přesnější mluvit o reformě, ale je to nazýváno destalinisací, poněvadž komunisté z hrdosti nemohou připustit, že by komunismus kdy potřeboval nějaké reformy. Ať destalinisace, ať reforma, zastavilo se to intelektuálně na určité linii, za níž mnohé zůstalo nevyjasněno, podle všeho úmyslně. Byla vedena dlouhá debata, v níž vláda, obyčejně ústy starých komunistů, odpovídala na otázky. Tu se objevily mnohé psychologické záznaky, jichž je schopna jen dogmatická mysl, a které připomínají složitě tajemství Nejsvětější Trojice. Tu byli postaveni do ostrého protikladu ti, kteří se "čestně mylili" o povaze stalinismu, proti těm, kteří se o tom nemýlili, a bylo usouzeno, že všechna čest a sláva patří těm, kdo se mylili, poněvadž ti, kdo se nemýlili, činili tak z nečestných důvodů. Na dlouhých sloupcích v novinách a časopisech bylo dokazováno, že komunistická strana, o níž se připouští, že šla nesprávnou cestou za stalinismu, přes to šla vždy správnou cestou. Právě se: vždy, tedy také tehdy, kdy připuštěné šla cestou nesprávnou. Bylo dokazováno, že svrchované brutální vláda, která se dopouštěla mnohých zločinů, přes to nepřestala představovat vrchol humanismu, a že bylo nezbytno hájit tuto vládu proti pomluvám, které vlastně nebyly pomluvy, nýbrž pravda. Vůbec bylo hlavním tematem, jak ten, kdo neměl pravdu, měl pravdu.

Prevaha státního aparátu ukončila tuto debatu, ale, jestliže se nemýlíme, nerozřešené otázky zůstanou ležet jako časovaná bomba a vybuchnou svým časem. Starí stalinisté v debatě pravili, dokonce snad s hrdostí, že věřili straně, i když to bylo proti zdravému rozumu a že to bylo správné, věřit i proti zdravému rozumu. To se musí zdát posici, která nemůže být trvale udržena. Zdravý rozum, jednou uvolněn, bude dále působit, a povrhu nebo pod povrchem, jak situace dovolí. Destalinisace nebude definitivně ukončena, dokud všechny otázky nebudou rozumově náležitě objasněny. Semeno reformy je solidně uloženo v zemi. Zatím starí stalinisté ještě se navzájem chválí. Jeden jako druhý v podstatě praví, že byl jaksi očarován a proto neviděl, ale že bylo správné být očarován. Zvolna, ale neodvratně nastupuje mladá generace, které se již nedotklo ono kouzlo, jmuž starší stalinisté podlehl. Čím více bude mladé generace ve veřejném životě, tím více bude reformy, tím více budou posice stalinistů vypadat jako romantické ruiny. S mladou generací vzrůstá množství neseptimentálního, strážlivého rozumu.

Debata, se strany vlády, mimo jiné se vyznačovala tím, že určitým zlým věcem dávala mírná jména. Tak, jak jsme nesčetněkrát slyšeli, v období stalinismu komunistická strana se dopustila "omylů". Máme věřit, že ničeho horšího než omylů. Ale když sovětská strana vyhlásila o jedné do dvou třetin svého ústředního výboru, svých ministrů, svého Politbyra, když deset milionů lidí bylo odvezeno do koncentračních táborů na Sibiř, když československá strana oběsila jedenáct svých vůdců, sotva se tak mohlo stát omylem. Byly to příliš velké děje, než aby mohly být vysvětleny nedopatřením, tím, že to či ono ministerstvo se zmýlilo. K tomu všemu mohlo dojít jen následkem vědomé, zcela určité a důsledné prováděné politiky.

A za jakých okolností, za jakého politického systému mohlo k tomu vůbec dojít? Všichni účastníci debaty prohlašovali, že si tím lámou hlavu. Přes to obšírná debata se vyhnula velkým obloukem odpovědi na tuto otázku. Mohlo by se zdát, že nikdo ani nenapadlo, že snad diktatura s tím měla co dělat. Odpo-

věď stále byla na snadě, že den aparát diktatury mohl dát Stalinovi do rukou ty hmotné prostředky, jichž potřeboval ke své persekuci politice, a že, kdyby bylo méně diktatury, bylo by méně stalinistických svévolných a krutých činů. Stalinismus byl možný jen v prostředí, v němž odpor proti libovůli a bezpráví byl vyhlazen hmotně i duševně. Málo může být pochyb o tom, že diktatura fungovala jako továrna na strach a nejen učinila všechny bezmocnými, nýbrž i navykla je cítit se bezmocnými. Ale debata se zastavila před linií, za níž byla diktatura zkoumána jako nezbytný předpoklad nerušeného řázení stalinismu. Je svrchované nepravděpodobné, že by to bylo nikoho ani nenapadlo. Ale interpenoval mocný činitel, který nechce dopustit, aby jméno diktatury bylo poskvrněno. Má k tomu své důvody, zejména ten důvod, že hodlá v diktatuře pokračovat.

Vynutivší si takto nejpovrchnější, vlastně žádnou analýzu stalinistické situace, vláda, společně se starými stalinisty, se obrátila k pozitivním thesím o sobě. Dvě z nich jsou hlavní a představují pilíře, na nichž spočívá a v budoucnosti má spočívat výjimečné postavení komunistické strany. První z nich zní: komunistická strana zajistila vítězství socialismu v zemi. Druhá zní: komunistická strana vždy, v každé chvíli, v každé situaci, zastávala nejpokrokovější stanovisko. Těmito thesými se budeme analyticky zabývat.

Starý stalinista psal: "Komunistická strana vedla v Československu k vítězství a k budování socialismu. Kdo to může popřít? Odpovídáme, že nikdo to nemůže popřít. Strana znárodnila průmysl a vyvlastnila půdu. To je socialismus, ovšem. Ale odpovíme také, že každý k tomu může připojit otázky a podrobit to určitým výhradám. Socialismus je široké slovo, a jedni socialisti už honili, věznili a zabíjeli druhé socialisty. Bucharin byl velmi významný socialista. Když ho jini, stalinistí socialisté postavili v Moskvě před svůj soud, řekl jim do očí: "Vzali jste radost ze života." Popravili ho za to. Z toho se zdá, že na příklad také radost ze života může být pokládána za jeden z cílů socialismu, a že aspoň jeden významný socialista za to položil svůj život. Vyvlastnění výrobní prostředky, komunistická strana položila ho-
lé základy socialismu. Zůstává otázka, co strana dále vybudovala na této holé základně. Neboť také beze vši pochyby, existují nebo mohou existovat různé druhy socialismu. Když tedy podle pravdy se uzná, pravdy, že komunistická strana v Československu vedla k vítězství socialismu, musí bližší zkoumání obrátit se k té otázce, jaký druh socialismu, potom zavedla.

Socialismus má všechno legitimní právo uvést se do života a vyzkoušet se v praxi. Kdo by proti tomu polemisoval, činil by tak neprávem. Omezovat by odvažnou podnikavost lidského ducha. Ve starých socialistických knihách jsou mnohá pěkná pro-
roctví, jak svět se zjevně a zúšlechť pod vládou socialismu. Socialistické plánování má na své straně racionalistickou logiku. Odpovědnost společností za slabé a nešťastné jedince je program, který na konec všude musí zvítězit. Po mnoha stránkách idea socialismu představuje slušné sklony lidské mysli, a anglický socialista krásně řekl kdysi, že socialismus je společenstvím gentlemanů. Avšak spíše by odpovídalo skutečnosti, kdyby byl řekl ne "je", nýbrž "měl by být". Neboť vznikl i socialismus, který nejen odporoval všem představám o gentlemanství, nýbrž poděsil a k slzám pohnul i otužilého Nikitu Chruščova. Takový socialismus vznikl, že celá jedna generace socialistů bude mít dost práce, aby napravila jeho hříchy a rehabilitovala jeho

oběti. Ukázalo se, že socialismus, proti očekávání, nezušlechťuje automaticky člověka, nýbrž je, jako demokracie, jako Spojené národy, jako všechny instituce takové, jací jsou lidé. V rukou hrubých a panovačných lidí socialismus je hrubý a panovačný. Stalinismus byl jeden z možných druhů socialismu.

Československá komunistická strana vedla k vítězství socialismu a dovedla k němu v době, kdy v Rusku vládl Stalin. Poněvadž československá strana po celou dobu své existence úplně podléhala ruskému vlivu, nebylo ani jinak možno, než že po vítězství nastolila takový druh socialismu, jaký právě byl v Rusku, se všemi jeho detaily. Místo předpovídané úspěšnosti dostavily se podvodné procesy a fyzické i psychologické mučení vězňů. Hojnost byla předpovídaná, ale země po děle než jedno desetiletí byla uvržena do trapné hmotné tísně, lidé se vyčerpávali ustavičným zápasem o primitivní denní potřeby, a místo nové socialistické morálky přišel dravý a pochopitelný egoismus bezradných chudých. Obyvatelstvo, jak se zdá, theoreticky nic nenamítá proti socialismu, ale všechno dostupné svědectví praví, že zároveň po nicem netouží tak velice jako po tom, aby se zbavilo onoho zlého, nepříjemného, násilného, omezujícího druhu socialismu, pod jakým žilo. Život je širší, než aby byl cele vyčerpán jedinou otázkou, komu patří továrny. Je více lidských zájmů, které musejí být obstarány. Slovo, socialismus, samo nemůže posvětit velmi nesvaté věci. Životní úroveň má více stránek než jen hospodářskou. Dlouhá léta života pod libovůli a bezzákoností byla jednou z forem trýznivé nízké životní úrovně. Komunistická strana se mylí, jestliže se domnívá, že rázem řeší všechny otázky, jestliže pronese slovo "socialismus". V celém komunistickém orbitu nastalo nyní zkoumání, není-li možný jiný socialismus než ten, který v letech padesátých všem komunistickým státům vnutilo sovětské Rusko. A pravda je, že komunistické vlády samy, také sovětská vláda, také po tom pátrají.

Lze tedy první hlavní thesi komunistické strany přijímat jen s velkými výhradami. Strana vedla k vítězství socialismu, zavedla socialismus, budovala socialismus - a zlamala. Lidé se již nikdy nespokojí pouhým slovem "socialismus". Budou se ptát, jaký socialismus.

Příště budeme se zabývat druhou hlavní thesí komunistické strany. Ta zní: komunistická strana vždy stála v pokroku.

L. LUNSKÝ OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

VEŠKERÉ OPRAVY

chesterfieldů a čalouněného

nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

537-5592

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

HARRIMAN V MOSKVĚ

Johnsonův mimořádný velvyslanec Averell Harriman podal nyní prostřednictvím televise zprávu o své nedávné cestě do Moskvy. Harriman v Moskvě jednal několik hodin se sovětským ministerským předsedou Kosyginem. Porady se týkaly především Vietnamu, sovětského zájmu na Vietnamu a smlouvy, která by zakázala rozšiřovat nukleární zbraně ve světě. Ale nepřímě se v nich objevily některé stránky sovětského poměru k Číně, osvobozovacích válek a situace v Evropě.

Hlavní význam nejnovějších Harrimanových poznatků z Moskvy je v tom, že umožňuje americké vládě, aby si učinila přesnější obraz o poměru Moskvě k Vietnamu. Podle Harrimana Moskva nemá na Vietnamu hlavní zájem a je dost jiných záležitostí, které považuje za důležitější. Proto by si přála, aby se válka ve Vietnamu urovnala. Nemá však sama možnost situaci skutečně ovlivnit. Jisté se k vietnamskému konfliktu nestaví netečně. Posílá Hanoi pomoc, rakety, letadla, a chtěla by, aby severní Vietnam zvítězil. A tak i když má Sovětský svaz značný zájem na urovnání konfliktu ve Vietnamu, jeho vláda sama nepodnikne nic, aby toto urovnání umožnila.

Naproti tomu, řekl Harriman, má Moskva zcela upřímný zájem na smlouvě, která by zakázala rozšiřovat nukleární zbraně ve světě. Sovětské vládě naznačili, že to je záležitost číslo jedna. Podle jejich názoru, který se shoduje s americkým, ve světě mnoha států s nukleární kapacitou jeden nezodpovědný politik by mohl přivodit nukleární katastrofu. Moskva chce smlouvy, zakazující rozšiřovat nukleární zbraně. To bylo jedna z hlavních věcí, o které jsme hovořili, řekl Harriman. Ale varovně dodal: Ačkoli máme stejný cíl, je těžké se dohodnout se sověty o tom, jak k cíli dospět. Jejich společnost je zavřená, naše otevřená. Inspekční metody a záruky jsou obtížné, oni věří v jiné věci než my. Dopracovat se ke shodě bude svízelné. Tato smlouva, stejně jako Vietnam, se ovšem týká též komunistické Číny. Pokud jde o smlouvu, sovětské reprezentanti řekli Harrimanovi, že by se Čína netýkala, protože na Čínu nevztahuje ani smlouva o zákazu nukleárních pokusů. Dali jasně najevo, že odpovědnost za izolaci nukleárních zbraní spadá na nynější nukleární velmoci, totiž Spojené státy a Sovětský svaz. Ty musí nalézt cestu, jak přimět ostatní státy, aby se ke smlouvě připojily.

Sověty ovšem nařídily Carapkinovi, svému delegátu na odzbrojovacích poradách v Ženevě, aby rozhovory o smlouvě znemožnil, dokud se neurovná situace ve Vietnamu. Toto stanovisko zaujali sovětské vládě už za rozhovorů s Harrimanem v Moskvě. Pokládají Vietnam za problém příliš akutní, který se musí nejdříve odstranit, než by mohlo dojít ke smlouvě. Podle amerického názoru by se dalo jednat o obou záležitostech současně, ale i ve Spojených státech má Vietnam věcně prioritu. Jde totiž o záležitost zásadní povahy, snad by se dalo říci o článek víry. Komunisté ještě stále věří, že svět je předurčen pro komunismus - pokračoval Harriman - zatím co my věříme, že musíme pomáhat všem zemím, které si chtějí udržet nezávislost a bojují proti komunismu. V latinské Americe je několik zemí, kde teroristé rozvíjejí akce a připravují záškodnickou válku. Je v našem zájmu pomáhat těmto zemím znemožnit podvratnictví, než se rozroste. Vietnam je nejrozsašlejší obraz teroristické agrese a záškodnické války. President Johnson řekl, že opustíme toto bojiště, bude to jen znamenat, že se musíme připravit na jiné. Proto musí mít Vietnam přednost. Toto je okamžitá situace, kde musíme komunistům dokázat, že se nemohou zmocnit svobodné země násilím.

Ke konci rozhovoru Harriman uvedl, že sovětské vládě si přeje, aby se současný stav v Evropě udržel nadále. Chtějí, aby Německo zůstalo rozděleno a komunistické státy pokračovaly ve výstavbě. Jejich nadvláda nad střední Evropou se ovšem zmenšuje. Východoevropské státy, zvláště po příkladu Titovy Jugoslaviie, usilují o nezávislou posici. Zůstávají komunistické, ale chtějí být nezávislé na Moskvě. A na de vše ostatní chtějí mír ve světě, aby se mohly věnovat svým hospodářským a sociálním problémům. Kosygin je především muž výroby a komunista a pragmatik, to jest ochoten experimentovat. Sověty chtějí svůj hospodářský a sociální život rozšířit dál a rychleji a věří, že na celém světě vzniknou revoluční hnutí, jímž se podaří nastolit komunismus. My jsme naopak pevně přesvědčeni - uzavřel rozhovor Harriman - že lidé touží - jako toužili po celou historii - po společenství. A to je ten velký konflikt. Ale sověty dnes chtějí, aby se tento konflikt řešil soutěží a ne na vojenské základně. Na druhé straně však myslí, že jsme agresory, když se snažíme bránit některou zemi proti útoku. Je to složitá situace, ale jedno je nepochybně jasné: že sověty nechtějí nukleární válku.

Československé Národní

Sdružení v Kanadě

Odbočka v Hamiltoně,

srdečně Vás zve na

PIKNIK

Který se koná na farmě u Br.

H. Obra, a Br. L. Urbana.

V neděli 12 září 1965.

Začátek již v dopoledních

hodinách.

O dobré jídlo a občerstvení

všeho druhu náležitě postaráno.

Wolleyball, společné hry,

závody o ceny, střelení do terče,

a různé jiné atrakce budou pro

Vás nachystány.

Věnujte tuto neděli pro svoje

zotavení a potěšení,

přijďte mezi své přátele

a známé.

Těší se již na Vás,

Členové Odbočky Č.S.N.S.

**BRITISH COLUMBIA SI
SPOMINA NA VELKEHO
INDIANSKEHO UMELECA**

(Canadian Scene) — Indiánské totémové stĺpy, které vyřezal Mungo Martin, vynikají velkostí, krásou a svojí rozmanitostí. Působí nezapadnutelným dojmem na návštěvníky Kew Gardens a Windsor Great Park-u v Anglicku; Peace Park-u v Blaine vo Washingtonu; v Maritime Muzeu vo Vancouveri; Beaconhill Park-u vo Victorii (vysoký 127 stóp, najvyšší na svete) a v mnohých iných parkoch a múzeách. Jeho práca je živým symbolom a preto British Columbia Indian Arts and Welfare Society teraz založila Pamätný fond Mungo Martina. Budú ho používať na tri účely: Bill Reid, Haida Indian urobí plakétu z miestneho dreva ktorú uložia alebo na indiánskom dome, ktorý náčelník vybudoval v Thunderbird Park-u vo Victorii, alebo v novom provinčnom muzeu, ktorý teraz budujú na počesť Storočnice Kanady; vydajú obrázkovú brožúru v ktorej vyličia Martinove úspechy na základe materiálu napísaného profesorom Wilsonom Duffom, ktorý sa pričínil, o to aby sa veľký umelec presťahoval do Victorie; a na štipendium mladých Indiánov - výška bude závisieť na výťažku z predaja brožúrky.

V jeho indiánskom kmeni, Kwakiuti, Mungo Martin bol známy ako Naqapenkim, čo znamená "desaťnásobný náčelník". Zbožňujú ho nielen preto, že zreštauroval staré totémové stĺpy, ale a zvlášť preto, že uchoval kmeňovú kultúru, ktorá by inak bola stratená pre civilizáciu. Kwakiuti sú najpyšnejší na stĺp ktorý bude v Thunderbird Park-u - znázorňuje históriu ich kmeňa.

ZMENA POLITIKY SPOJENÝCH ŠTÁTŮ VO SPOJENÝCH NÁRODOCH

Ján Papánek.

Spojené štáty svojim ústupkom vo Spojených národoch vo veci neplatenia príspevkov členskými štátmi, vyrubovaných Valným zhromaždením, umožňujú návrat k normálnemu chodu činnosti Organizácie. Bude to ovšem v určitej miere iba akési vegetovanie a potrvá dlho kým sa Spojené štáty z tejto porážky spamätajú. Boli vytvorené v nádeji, že víťazné veľmoci budú i po skončení druhej svetovej vojny prevádzkať medzinárodnú politiku vo vzájomnom porozumení. V tejto nádeji im bola prakticky sverená politika mieru a bezpečnosti, sústredená v prvom rade v jedenást člennej Bezpečnostnej rade. Valné zhromaždenie složené zo všetkých členov malo byť prvážne forumom na rečenie a vytváranie svetovej verejnej mienky. Malo však a má i za týchto okolností v právomoci odporučiť a riešiť rad veľmi dôležitých problémov čiastočne politického alebo nepolitického rázu. Okrem iného je to i otázka financií a vyrubovania členských príspevkov.

Hneď pri vzniku Spojených národov v 1945 sa však ukázalo, že veľmoci majú mnoho protichodných záujmov a že sa pri riešení medzinárodných problémov nevedia dohodnúť. Miesto jednodušnosti prišlo veto, ktorého Sovietski začali zneužívať. Riešenie mnohých problémov ako na pr. násilné zmocnenie sa vlády v Československu komunistami, bolo tým znemožnené. Na druhej strane však bol možný veľmi účinný zásah Spojených národov na Kórei, keď pri jednaniach v Bezpečnostnej rade sovietský zástupca opustil jej zasadanie a zbývajúcce štyri veľmoci hlasovali jednotne.

Spojené štáty a samozrejme menšie členské štáty usilovali o rošierenie pravomoci Valného zhromaždenia. To sa v 1950 podarilo. Problémy vetované v Bezpečnostnej rade mohli byť a boli presunované do jeho kompetencie.

Súčasnne bolo vytváraných desiatky nových štátov a z 51 členov vzrástli Spojené štáty na 114. Tento vývoj Sovietski podporovali, dúfajúc, že nové štáty sa skomunizujú alebo aspoň budú podporovať ich politiku rozkladu a výboja, ale sa tak nestalo. Mnohé z nových štátov, ako Kongo, neboli síce zralé na samostatnosť, ale Sovietski sa presvedčili, že ani vnútorné rozloženie štátu sa nedajú zkomunizovať. Okrem toho nové štáty vedeli znamenite využiť svojej početnej prevahy v svoj sobecký prospech.

Tento vývoj paškozdoval záujmy Anglie, Francie a radu iných štátov. Často to pôsobilo starosti i Spojeným štátom. Hlavné však Sovietski sa snažili tento vývoj zastaviť a hľadali cestu k návratu k politike jednodušnosti čili veta. Začali odopierať platť členské príspevky na prevádzkanie politických rozhodnutí, ktoré neboli jednodušne schválené piatimi veľmocami. Pripojila sa k nim i Francie a rad ďalších zemí. Spojené štáty sa začali zadlžovať a Sovietski do dnes nezaplatili členské v obnose \$62.236.802, Francie \$17.525.565, Ukrajina \$8.049.135, Poľsko \$4.322.387, Československo \$4.069.683, Maďarsko \$2.257.074, Bielorusko \$2.107.165, Južná Afrika \$1.110.467, Rumunsko \$962.994, Kuba \$ 690.633, Jemen \$127.129, a Albánia \$ 95.952.

Uvedené štáty majú podľa článku 19 Charty stratiť právo hlasovať vo Valnom zhromaždení. Spojené štáty a rad iných členov na tom stojí, aby ustanovenia charty boli dodržiavané. Sovietski však tvrdili, že im príspevky boli vyrubované nelegálne. Aby sa predišlo ústavnej krízi už rok sa vo Valnom zhromaždení prestalo hlasovať a jeho činnosť bola ochromená. Jednania zvlášť vytvoreného výboru nevedeli k žiadnému cieľu. Až dňa 16. augusta Spojené štáty prehlásili, že nebudú uplatňovať ustanovenia článku 19 a ich nový zástupca veľvyslanec Goldberg to odôvodnil tým, že väč-

šina členov odopiera ich stanovisko proti Sovietom a ostatným neplatiacim podporovať. Súčasne si vyhradil právo pre Spojené štáty v budúcnosti neplatiť na podniky, ktoré budú prevádzkané proti ich záujmom. Tým sa politická činnosť Spojených národov presunuje a základnú dobrovoľnosť-nie povinnosť-pokiaľ nebude jednoty medzi veľmocami. Už dnes tomu tak je v prípade Cypru a Yemenu.

Spojené štáty celých dvaciat rokov zdorazňovali a i prakticky prevádzkali politiku Spojených národov. Teraz ju menia. Presvedčili sa, že malé, najmä nové štáty sú stejne sebecké ako veľké, že nie sú ochotné držať sa zásad a ustanoví, ktorým majú čo ďakovať za svoju existenciu, akonáhle im prestali prosperovať. Tento útek od zodpovednosti bude ovšem škodiť v prvom rade malým štátom. Tieto si postupne budú musieť uvedomovať, že ich hlas nie je tak dôležitý ako hlas veľmoci. Až sa dostanú do rúkosti a tých bude veľmi mnoho, nenájdu takej opory vo Spojených národoch akej sa im dostávalo dosiaľ.

Vývoj k svetovému federalizmu, k vláde väčšiny a k postupnému omedzovaniu suverenity sa spomali. Spojené štáty však budú jestvovať a budú vykonávať dôležitú činnosť v hospodárskych, sociálnych i kultúrnych kruhoch, ale pokiaľ sa týka politických vecí, mieru, bezpečnosti a odzbrojenia, riešenie bude odkladané všade tam, kde nebude dohody medzi veľmocami. To bude veľmi často.

Valné zhromaždenie sa v tomto znamení síde dňa 1. septembra k minuloročnému záverečnému zasadaniu a dňa 21. septembra bude zahájené tohoročné zasadanie. Nebude nebezpečné, le by Sovietski boli zbavení práva hlasovať, ale bude mnoho reči. Tieto stratia na významu.

PO NÁVRATU GEMINI Č.4

Prvni predbežné zhodnocení meziplanetárneho letu Jamesa McDivitta a Edwarda Whitea vedlo predstaviteľa Amerického úradu pro astronautiku zatiaľ len k tomu, že sa zvýšenou sebedúverou opakovali predpoved, ktorou vydali už pred časem: že totiž prvni Američané pristanou na mesiaci pred koncom roku 1969. Kým v pondelok odpoledne McDivitt a White začali brzdiť svoj kosmický koráb nad Havajskými ostrovmi a snažili sa pristáť na východ od Miami v atlantickom oceáne, dolo se práve něco veľmi príznačného: na mysu Kennedy jeřaby zdvihaly svislé posice rakety, u ktéra má v polovine srpna vynést do prostoru novou kosmickou loď k ďalšiemu výletu kolem zeměkoule - tentokrát sedmidennému. To bude projekt Gemini číslo 5.

Jeden z nejcennejších poznatků z letu, který právě skončil, pokud se už dnes o tom dá mluvit, je lékařský: čtyři dny bez tíže zřejmě neměly na astronauty žádný velký účinek. Jejich lékař, doktor Charles Berry, to vystihl, když se pokusil knockautovat několik obávaných strašáků: že astronauti ztratí vědomí, že se jim příliš zvýší teplota těla a že se jim bude točit hlava. Nic z toho se nestalo. Ovšem první kroky astronautů po návratu z nadzemského prostoru - ještě dříve, než se mohli napít či umýt - vedly do nemocnice na mateřské letadlové lodi Wasp na důkladnou prohlídku. K čemuž major McDivitt poznamenal: "Já věděl, že skončíme ve špitále."

Jinak vyjádřili odborníci velké uspokojení nad výkonem kosmické lodi a jejích přístrojů a zařízení - kromě automatického počítače a jednoho z příklopů. Vada v počítači se podle prvních zpráv zdá být elektronická, což znamená, že by ji nemělo být těžko opravit a že se počítačel toho druhu bude používat i v budoucnosti.

DOPIS ZE ZÁPADNÍ AFRIKY

Lidé na pobřeží západní Afriky.

Evropané, žijící delší dobu na pobřeží, snaží se všemožně podporovat se navzájem, patrně ze zkušenosti, že spojenými silami se překonávají lépe trampoty a že objektivními informacemi, které ochotně poskytují jeden druhému, dá se předejít mnohým nepříjemnostem a nebezpečím, jak obchodním tak soukromým. Poněvadž většina vedoucích úředníků evropských společností byla po dobu svého dlouholetého pobytu v tropech zaměstnána též u některé z ostatních čtyř velkých společností evropských, které ovládají téměř celý obchod v západní Africe, znají se dobře mezi sebou a jsou většinou spřáteleni a budí proto každý velký zájem o druhého. Budou to asi tyto okolnosti, které vybudovávají společenský život, jenž jest úplně odlišným nejen od evropského, nýbrž též od života ve východní nebo jižní Africe. Je stejný, jak ve francouzských tak i anglických koloniích, vzdor tomu, že různost mentality obou těchto národů nelze nikde tak zřetelně konstatovat jako právě v koloniích. Anglické "what can I do for you" není zde pouhou zdvořilostní frází, nýbrž úprimně vyjádřená ochota pomoci Vám, jak u Angličanů, tak i u Francouzů a dokonce i u Němců, slyšíte "brauchen Sie wirklich nichts" kann ich Ihnen wirklich nicht argendwiewe dientlich sein" a požadate-li o nějakou úsluhu neb pomoc, vždy Vám dle možnosti a ochotně vyhová. Nedostatek hotelů a restaurací vytvořil pohostinství úplně neznámé a které každý i sebe uzavřenější, přijímá s povděkem. Přijedte-li v Broussu k Evropanovi, třeba úplně Vám cizimu, optá se Vás po Vašich zavazadlech, neb považuje za samozřejmé, že u něho poobědváte a též se ubytujete, a ihned dá boyovi rozkaz aby Vám připravil sprchu, pokud a počítá při večeri o jednu osobu více. Rád přijímáte takové pohostinství když uvážíte, že ku př. na naší cestě z Bamaka do Abidjanu, 1250 km dlouhé, byli jsme nuceni ujetí první den 850 km, poněvadž teprve zde v Bouaké byl první hotel, ve kterém bylo lze přespat. Jinak jsou jen státní resthousy, to je větší domorodý domek, vystavěný primitivně z hlíny, se slámenou střechou a obklopenou verandou. Uvnitř 2-4 dřevěných pryčů, stůl, židle a nádrž s vodou. To je vše. Za čistotu je zodpovědný starosta vesnice, ovšem domorodec. V anglických koloniích je resthouse úplně prázdný, musíte si přivésti campbed, nechcete-li spát na hliněné podlaze, ovšem i mosketero.

Pokud jde o příklop, který se nedal snadno zavřít, když se jím White vrátil do kabiny po procházce v prostoru: zatím slyšíme nejčastěji doměnků, že pod vlivem zimy a vzduchoprázdna k sobě přimrzly nějaké součástky uzavěru, čili že selhalo mazadlo, které tomu mělo zabránit. Jinak však fungovalo zařízení lépe, než se očekávalo, a to zvláště klimatisační zařízení a přívod kyslíku. I když se při sestupu tupý konec kabiny rozžhavil do červena, uvnitř bylo příjemné jako v pokojí na zemi.

Při příštích letech budou astronauti i jejich kosmické lodě ovšem podrobeni mnohem těžším zkouškám. Let Gemini číslo 7 má dokonce trvat 14 dní. Začne se také zkoušet technika dvou manévru, z nichž jeden se měl eventuálně vyzkoušet už tentokrát, ale neukázaly se pro to vhodné podmínky. V angličtině se jim říká rendezvous a docking. Při rendezvousu se dva objekty v prostoru přiblíží k sobě tak, že se mohou až dotýkat: když se k sobě připevní a nebo když se jeden vsune do druhého, jako když loď vpluje do doků, říká se tomu docking. Technika obou manévru se musí ovládnout, než Američané přistoupí k projektu Apollo, který má vyvrcholit přistáním na měsíci a návratem na zem. První pokus v rámci projektu Apollo je rozvržen na začátek příštího roku.

Jídlo, příbor, v termoskách čaj a led a několi láhví minerálky. Za pohostinství u Evropana odměníte se obyčejně láhví whisky, neb cizano ve francouzských koloniích též šampanským (velká láhev stojí zde pouze Frs 40.-) neboť aperitiv je zde věci samozřejmou.

Na své cestě z Bamaka ve franc. Soudanu dorazili jsme teprve po 400 km do prvního místa ležícího na hlavní silnici, které mělo tržiště. (Sikasso) Šofér udělal první zastávku, aby doplnil benzin, olej a vodu a my jsme rádi vystoupili z auta, abychom se povytáhli a prohlédli si tržiště. Ihned k nám přistoupil běloch a nabídl nám pivo neb whisky neb jiný drink, byli jsme unaveni a tak poznáváme Sýřana, požádal jsem ho o tureckou kávu, kterou nám sám ochotně uvařil a byl přímo uhařen, že jsme zamítli jeho pozvánku na oběd, dal nám tedy sebou zvláštní druh banánu, pomeranče a čerstvý led do termosek.

V Lagosu byli jsme pozváni večer na drink u agenta (tak se zde říká vedoucímu evropské společnosti), který bydlel v nově vystavěné vilové čtvrti evropské, poněvadž ulice nebyla ještě označena, šofér nemohl vilku najít, neboť domorodí boyové, kterých jsme se tázali, nemohli nám poraditi, šli jsme zaklepat do první evropské vilky a obrátili jsme se na Evropana. Byl to Angličan, nechtěl s námi však vůbec mluvit, dokud nevezeme drink a nezapálíme si jednu z jeho cigaret. Pa teprve zjistil u telefonní centrály číslo, a zařídil aby boy s lucernou (v koloniích totiž musí domorodci v noci chodit s lucernami) přišel nám k němu naproti. Byli jsme obzvláště vítanými hosty, neb jsme projeli v krátkém čase vícero kolonií a mohli proto podat o známých nejnovější zprávy, jen nám bylo zazlíváno, že jsme nenavštívili všechny jejich známé, jak se prý patří a sluší.

Zastavili jsme se cestou, abychom si důkladněji prohlédli džungli. Evropan jedoucí kolem ihned zastavil auto, a tázal se zda-li nám nemůže býti v něčem nápomocen.

Rozdíl mezi kolonou francouzskou a anglickou je velmi značný, liší se též stanoviskem k domorodcům. Angličan chová se k nim korektně, avšak nikdy kamarádsky, dodržuje jistý odstup a nesníží se k tomu, aby žil s domorodkou, jak to činí mnohdy Francouz. Domorodci chovají k nim účtu a respektují dané jim rozkazy a nařízení. Francouz se s domorodcem bratříkuje, smíšená manželství jsou častá (na francouzské lodi v první třídě měli mišenci převahu). Domorodci narození v Senegalu v městech Dakar, Rufisque a St. Louis jsou citoyens, tedy občané, ne jen poddaní. Domorodec proto také ve francouzských koloniích Evropana nerespektuje, poněvadž je též jen citizen, není-li pouze Sýřanem, neb tohoto považuje dokonce za méněcenného. Následky? Zmíním se pouze o jedné příhodě:

Jeli jsme autem z Nigerie, tedy anglické kolonie, do Dahomey, francouzského území. V anglické pohraniční vsi je celnice umístěna v obyčejné domorodé hliněné chatě a službu konají pouze domorodci. Byli slušně oblečení, v chatři byl sice jen stůl a židle, avšak pořádek a čisto. Domorodí celníci chovali se vzorně, teprve po celním a policejním odbavení dali se do přátelského rozhovoru s našim domorodým šoférem, v domorodém nářečí, neboť se znali, když ještě působili v Lagosu.

Asi 500 m dále je celnice francouzská, v podobné chatě jako anglická, jen že z daleka bylo slyšet huronský řev. Domorodí celníci, jen takoví konají zde službu, byli spiti pod obraz boží, oslavovali asi neděli palmovým vínem. Přivítali nás bouřlivě, málem by nám byli padli kolem krku, tiskli všem ruce a řvali bonjour monsieur. V chatě plno špi-

ny, na stole rozházené papíry, nevyšší službu konající šarže úřadoval ve špinavém pyjama, bylo již pozdě odpoledne, jazyk těžký, že skorem nemohl ani mluvit, každé druhé slovo bylo monsieur, a delší dobu nebyl v stavu najít papír pro vystavení laissez passer. Cesta na anglické staně až po hranici velmi dobrá, na francouzské tak špatná a neoznačená, že musí dát sebou celníka abyste nezbloudili a mohl projeti cestami, na kterých v mnohých úsecích stojí 20 cm vody. Doprovázející celník ani po tříhodinové cestě autem ještě řádně nevystřízlivěl, musím mu avšak doznati, že vdor tomu blábolil na rozcestích správně, "à droite à gauche". V Porto Novo odevzdal nás pak evropskému celníku, který, ačkoliv byla neděle a celník byl právě s rodinou u večere, nás velmi ochotně a rychle odbavil a byl mi nápomocen při vystavování celních deklarací. Za zmínku stojí snad, že domorodec z anglické kolonie pohlíží na domorodce z kolonie francouzské jako méněcenného.

Namátkou chci ještě uvést několik poznatků:

V koloniích, hlavně však ve francouzských, se neplatí hotově, všechno na bon pouroy, které obchodník, hostinský, řezník atd. inkasuje vždy prvního každého měsíce. Pro mnohé značí to záhubu, neb B-P se podepisují velmi lehce a mnohý je prvního překvapen, kolik toho podepsal a často na to měsíční plat vůbec ani nestací. Stává se též, že někdo, kdo ví, že během měsíce se vrátí do Evropy, nakoupí mnoho potřebných a též nepotřebných věcí a pak upláchne. Dozví-li se to některý věřitel ještě zavčas, zabaví mu zavazadla a je z toho společenský škandál, o kterých ani v koloniích není nouze.

Ve francouzských koloniích se rekrutují prodavačky většinou z manželek menších úředníků a poddůstojníků, o kuchyň a domácnost se starají vesměs boyové a žena tak pěkně přivydělává, lépe řečeno strádá. Francouzové v koloniích vůbec velmi setří (na aperitívech nikoliv), kupují jen to nejlevnější, nosí ku př. výhradně jen plimsolky, hlavně aby si mohli dopřát, až po 18 měsících pojedou do Francie, zase, příjemnou dovolenou a nahradit si vše, co postrádali v koloniích.

Přijedete-li do anglického přístavu lodí, dostaví se velmi brzy, i když je to v ranních hodinách, na motorce s anglickou vlajkou, emigrační úředník, v bezvadné uniformě, doprovázen služou, který mu nese aktovku, pozdraví odměřeně francouzské lodní důstojníky a začne ihned u pro něho již připraveného stolu, vyřizovat, málomluvně avšak korektně imigrační formalty. Na imigračního francouzského úředníka musejí jít 2 a půl hodiny čekat, přišel pak s cigaretou v ústech, v bílých kalhotách, rozhalence a plimsolkách, stojí odebral naše pasy a vyzval nás kamarádsky, abychom si pro ně příležitostně poslali na emigrační úřad. V Nigerii jsem si vzpomněl na charakteristiku Angličanů, kterou jsem posledně četl ve Výběru, zněla asi takto:

"Kde je jeden Angličan, je zahrada, kde jsou dva Angličané je klub, to neznámá, že je tam zahrada jen jedna, jsou tam tři, neboť klub má též jednu".

Projíždějí jsme typickou domorodou vesnicí, kruhovitě, hliněné chaty, a nic víc. Chtěli jsme se zde informovati u anglického diona (asi okresní náčelník, ku kterému službě Angličané berou jen absolventy Cambrige nebo Oxfordu), zda-li nepotřebujeme zvláštního povolení laginou opouštějící anglické území, a byl jsem zvědav, jak zde ten inteligentní Evropan, vzdálen nejméně 150 km od druhých Evropanů, asi bydlí.

F. S. Meisel

Dokončení příště

VAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536-927-1196

VLNA HLADU HROZÍ

Pavel Berka

Nebýt velkorysých pomoci Spojených států, které uvolnily a v kritických okamžicích i darovaly zásoby potravin, dnes by již byl hladomor v Indii, Pakistánu, Turecku, Egyptě a mnoha dalších zemích.

Autorem tohoto vyhlášení je známý švédský národohospodář profesor Gunnar Myrdal, jenž se v poslední době soustřeďuje na problematiku a řešení jedné z neaktuálnějších světových otázek: jak zajistit dostatek potravin pro lidstvo, které se množí rychleji nežli přirozené zdroje výživy, které jsou k dispozici.

Profesor Myrdal hovořil o tomto problému ve Stockholmu na zasedání Rady svazu skandinávských zemědělců, kde podal zhruba tento obraz dnešní situace:

V rozvojových zemích žije nyní víc než dvě miliardy občanů v podmínkách, které se často vymykají lidské představivosti o bídě a hladu. Je-li dnešní situace kritickým varováním, do roku 1980 se podstatně zhorší: lze očekávat takový přírůstek obyvatelstva, že na stejné zeměpisné ploše budou žít již tři miliardy lidí. Velká část z nich se podle profesora Myrdala stane obětí vlny hladu, která tyto oblasti zachvátí, protože zemědělská výroba tam ani zdaleka nedrží krok s tempem populačního přírůstu. Produkce potravin se v rozvojových zemích zvýšila v posledním čtvrtstoletí jen o deset procent. V Asii - měřeno na hlavu obyvatele - výroba za posledních pět let dokonce poklesla o pět procent, a v Latinské Americe ještě víc.

Egypt dnes například dováží polovinu potřebných obilnin. Indie dostává sedm milionů tun ročně ze zahraničních zdrojů, Čína asi šest milionů tun, za jejichž dovoz Peking platí čtyřicet procent celého příjmu ze svého zahraničního obchodu.

Profesor Myrdal připomenul odhad zemědělské organizace Spojených národů z počátku let šedesátých, že dobrá polovina obyvatelstva v rozvojových zemích trpí podvýživou a hladem, a že bude zapotřebí zdvojnásobit zemědělskou produkci, má-li situace v letech osmdesátých být alespoň trochu snesitelná.

To je ovšem úkol, který přerůstá dané možnosti rozvojových a zaostalých oblastí. Neznají moderní zemědělskou technologii v měřítku, které by urychleně zvedlo produktivitu; stejně tak nemají dostatek potřebných odborníků, kteří by tyto nové metody mohli uplatnit. V rozvojových zemích také dosud převládá typ drobného hospodaření, které je zaměřeno více na samozásobování nežli na prodej přebytečné úrody a trhu. Statistice hektarů úrodné půdy leží ladem, zatímco na druhé straně půda v trvale osídlených pásmech ztrácí na užitečnosti tím, že je bičována neustálým užíváním. A konečně - zatímco v zemích pokročilého hospodářského systému se stále snižuje počet osob, zaměstnaných v zemědělské výrobě, národy v údobí rozvoje potřebují k zvýšení této produkce stále více sil.

Profesor Myrdal šel ve svém hodnocení zemědělské situace velmi daleko. Prohlásil například, že je těžko si představit, jak se lze vyhnout světové vyživovací katastrofě během příštích pěti let. Bližší se s neúprosnou rychlostí k hranici, pravil, kdy potravinové přebytky budou vyčerpané, ačkoliv poptávka po nich poroste.

Řešení, které profesor Myrdal navrhuje, není svým obsahem novinkou. Soustřeďuje se na několik základních programů. Rozvojové země se musí vymáhat ze stavu stagnace zemědělské výroby; je třeba vymýtit analfabetismus a zavést vyšší úroveň výchovy, aby obyvatelstvo těchto oblastí pochopilo nutnost změny dosavadní praxe. Je třeba uvolnit značné investice do zemědělství a odstranit politické překážky, které často jen brzdi produkci. Je nutno provést účinné

zemědělské reformy. Tento proces je však tak zdlouhavý, že nemůžeme přinést podstatné změny v nejbližších letech a odvrátit nebezpečí, které hrozí.

Východisko vidí profesor Myrdal v tom, že Spojené státy, Kanada, Austrálie, Nový Zéland a snad i Argentina zvýší svou zemědělskou produkci. Jestliže tyto země nejsou samy o sobě schopny uživit celý svět, mohou alespoň zmírnit nápor hladu, který podle slov švédského ekonoma, je třeba očekávat.

Závěry Gunnara Myrdala vzbudily zájem nejen v hospodářských kruzích, ale byly i podnětem k zamyšlení pro mnohé občany, obeznámené s jeho prací. Tento šestašedesátiletý ekonom a filosof ztrávil většinu svých plodných let tím, že upozorňoval svět na jeho nedostatky. Spojené státy byly dlouho hlavním terčem jeho úvah - at již v jeho knize o černoších a demokracii v letech čtyřicátých nebo v pozdější kritice takzvané stagnace amerického hospodářství.

Tím přesvědčivěji nyní působí, došel k závěrům, na kterých již před lety Amerika založila svou zahraniční politiku: program zahraniční pomoci a investic, zahraničních darů, které umožňuje vysoká domácí produktivita, a poskytování technologické, finanční i výchovné pomoci rozvojovým zemím.

HĽA - PRACOVNÝ "ODEV" ŽENY

S tímto podtitulkem uverejnili Roľnícke noviny 23. mája fotografiu čs. družstevnice, oblečené v handrách a napísali:

"Je to hanba, ale treba povedať ako je. Vybudovali sme poľnohospodársku výrobu, sústreďovali do veľkých stredísk a priestraných objektov miliónových hodnôt, ale tieto nám zastrelili pohľad na pracovníkov. Na hospodárskych strediskách družstiev a štátnych majetkov to vyzerá tak, že v priestraných maštaliach, ošipárňach a kurinoh starších typov nie je ani len najmenšia miestnosť, v ktorej by sa pracovníci mohli osprchovať, umyť, prezliecť a v čistote aj najesť alebo prečítať si noviny. Konečne prichádzajú nové projekty, v ktorých sa s takýmto sociálnym zariadením ráta. Družstevníci sa veľmi potešili takejto výhode, ale už odteraz sa boja: čo si my, ľudkovia nešťastní, budeme v tej parádnej izbe vlastne prezliekať, keď nemáme. A naozaj. Ich pracovný odev, to sú staré tepláky a staré zaplantané odevy, ktoré lutovali dať handrávni ale odložili do komory, lebo čo, ak sa ešte zídu. Mali pravdu, tie staré handry im ešte robia dobrú službu pri vývoze hnojiva, čistení dobytky, alebo na poli. Mohli by ste im poradiť, aby si kúpili. Ale čo si majú vlastne kúpiť, keď sa výroba nepostarala o pracovné odevy pre rozličné druhy činnosti v poľnohospodárstve. Pracovné plášte sú hneď roztrhané, lebo materiál nevyhovuje. Odevný priemysel všetci sľuboval poľnohospodárstvu - až si nesplnil svoju základnú povinnosť voči nemu. A tak nám v modernej veľkovýrobe to biedne a primitívne oblečenie strpčuje život ďalej. Na hanbu sveta."

FEC

CESTA PRESIDENTA FREIE

Je veľmi řídkým zjevem, že prezident jihoamerické republiky podnikne cestu po Evropě. Je ještě vzácnějším úkazem, jestliže politický význam takové cesty nekončí návratem presidenta do jeho paláce. To lze říci o Dr. E. duardu Freiovi, křesťansko-demokratickém presidentu Čile, který se v červenci vydal do Itálie, Francie, západního Německa a Velké Británie.

Stalo se, co snad málokdo očekával: prezident Frei vystupoval jako mluvčí Latinské Ameriky a hovořil tak otevřeně proti vyklostem doby, že jeho cestu sledoval a komentoval i tisk jižní Ameriky, který zpravidla události tohoto druhu ignoruje. Ještě nyní se Latinci vrací k politickému poselství, které Frei dovedl vyjádřit.

Co čilského presidenta ižurnalistům přiblížilo, byla otevřenost jeho projevu, která mu umožnila stmelit názory velké části politické inteligence Latinské Ameriky do několika jednoduchých prohlášení. Již minulého roku se očekávalo, že vítězství křesťanských demokratů v Čile povede během doby k definování nové cesty Latinců v domácí i zahraniční politice. Freiova cesta do Evropy upozornila na to, že tento proces je již skutečností. V Bostonu to vyjádřil deník Christian Science Monitor velmi lapidárním postřehem: Je to postoj k věcem, který dává Freiovi a Čile vedoucí ušici v Latinské Americe.

Čilský president, jenž je přítelem Spojených států, měl řadu

nevlidných slov, která adresoval Americe. Ve Francii kritisoval Washington pro zásah v Dominikánské republice, a jeho společné prohlášení s De Gaullem obsahovalo pasáž o tom, že vztahy mezi národy musí být založeny na principu nevměšování.

V Paříži poskytl Frei interview listu Le Monde, ve kterém pravil, že Kuba má být znovu přijata do rodiny - tedy organizace - amerických států, s nimiž je svázána nezníitelnými vztahy. Čilský president také komentoval návrh na vytvoření panamerického vojenského sboru, který by zaručoval bezpečnost demokratických vlád proti podvratné činnosti komunistů. Co je zapotřebí udělat, abychom paralysovali vliv protidemokratických ideologií, řekl Frei, je odstranit příčiny tohoto vlivu - tedy chudobu, analfabetismus, neúčast širokých vrstev na vládě a nespravedlivé rozdělení důchodu. Jinými slovy - posílit program spojenectví pro pokrok.

Freiova cesta je také symbolem touhy latinskoamerické inteligence zbavit se pocitu zeměpisné izolace a vytvářet základy plodné spolupráce s Evropou, ke které cítí velké sympatie. Je to v podstatě parafráze myšlenek presidenta Kennedyho, které vyjádřil při zahajování programu spojenectví pro pokrok. Neboť již tehdy se počítalo s tím, že evropské státy budou velmi významnými partnery ve společném úsilí národů amerického kontinentu.

NEUROFYZIOLOG TORA

Dva obrázky z býčej areny v Cordove ve Španělsku. Na jednom býk útočí na "matadora". Na druhém snímke ten istý býk stojí so zarazenými nohami daky meter pred mužom, ktorý je príliš civilne oblečený, aby me ho mohli považovať za skutočného toradora. Všet nim vôbec nie je. Je to Dr. José Delgado neurofyziológ z lekárskej fakulty Yalskej univerzity. A druhá snímka zachytíla presne tú istú scénu ba o zlomok neskoršie: býk toj pred Dr. Delgadam, ako by sa naraz ničeho strašne vyľakal, alebokebysa z dakyh neznámych dôvodov naraz rozhodol v rozbehu zaraziť... Túto zmenu chovania zvierata vyvolal Dr. Delgado. Zámerne. Elektromagnetickými vlnami. Stisknutím jedného gombíku dosiahol to, že býk začal útočiť. Na stisk druhého vypínača zvierata v prudkom behu naraz zastavilo - doslova a všetkými štyrmi nohami zaprelo do zeme. Na tretí signál býk sa konečne otočil doprava a odsúdkaľ preč...

Dr. Delgado je, ako sme spomenuli, neurofyziológ. Dékyh 15 rokov študuje chovanie zvierat. Snaží sa vypátrať, prečo sa býk v arene chová tak, ako sa chová: že útočí na matadora. Je to len jedna časť výskumu, ktorý má za cieľ vynájsť, aký je biologický podklad stavov vzrušenia, celkového založenia a vystupovania človeka a iných tvorov, keď sa mozog stimuluje, podnecuje elektrickým prúdom.

Dr. Delgado svojou príručnou vysilačkou kontroluje chovanie zvierata tým, že elektricky pôsobí na rôzne časti jeho mozgu. Zvierata v našom prípade býk - poslúcha len rozkazy, ktoré došáva z vlastného mozgu, a to z tej jeho časti, ktorá je príslušná

pre tú - ktorú činnosť. A to preto, lebo táto určitá časť mozgu je na rádiový pokyn elektricky podráždená slabým prúdom z baterry na hlave zvierata. Prúd lebečnou kosťou sa vedie tenulinkými drótkami, ktoré sú bezbolestne upevnené k príslušným častiam mozgu. Náš neurofyziológ tvrdí, že tento výskum vraj predstavuje medzník vo skúmaní mysle. Pochopenie biologickéj bázy sociálneho a antisociálneho chovania, ako i mentálnej činnosti, čo je dnes možné prvý raz v histórii za bdelého stavu, môže vraj mať rozhodujúci význam pri hľadaní rozumného riešenia, ako sa vypoariadať s niektorými stavmi nervovej napjatosti, rozhánošti, sklamaní a konfliktov. Z doterajších pokusov Dr. Delgada vraj vyplýva, že mnohé funkcie, tradične dávane do súvisu so psychou - "dušou" - ako láskavosť, radosť, alebo vyjadrovacia schopnosť - sa dajú elektrickými podnetmi v mozgu vyvolat, zabrzdiť, alebo prispôbiť. Na príklad: mačky a opice sa na elektrický rozkaz Dr. Delgada chovajú ako elektronické hračky: zívajú, schovávajú sa, hrajú si, bijú sa, idú spať. - Lenže ľudský mozog sa dá presne tak isto stimulovať elektrinou. Dr. Delgado takýmto spôsobom u pacienta s epilepsiou vedel jeho slovnú kapacitu zvýšiť až sedemnásobne. - v iného vedel vyvolať stav duševného napnutia, u tretieho zas stav nezvyklej láskavosti - všetko elektrinou, - stimuláciou rôznych mozgových oblastí.

To, že elektrickým pôsobením na mozog sa dajú vyvolať rôzne telesné reakcie, sa vie už od polovice minulého storočia. Lenže vtedy sa to dalo vyvolať na zvieratách iba vo stave umelého spánku: to znamená, že sa nedalo študovať, ako mozog na elektrinu reaguje v bdelom stave. Tento nedostatok sa prekonal iba na začiatku tohoto storočia, keď sa vypracovala technika, ako cez lebku zvierata vsadiť do mozgu elektrické drótky. Pokusy tohoto druhu začal rodiť v roku 1932 na zvieratách najmä Švajciar Dr. Hess, ktorý elektrickou stimuláciou rôznych mozgových oblastí vedel u mačiek vplyvať na ich celkový vzhľad, na to, ako udržovali rovnováhu, ako sa pohybovali, potažne vplýval i na ich psychický stav - vedel ich privie-

PRAHA, VIDEŇ,

BENÁTKY

POUZE \$439.00

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue Toronto 4

Tel. 537 - 2631

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financováníAk chcete koupit nebo prodat
nehnutelnosti v Toronte
obratte sa na

MICHAEL J. VLČKO,

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533-2288

A VAŠE PŘEDPLATNÉ
DOSUD NEDOŠLO

ČITANKA

V minulém čísle jsme upozornili na "Čitanku", kterou vydala Rada Svobodného Československa. Jde o skutečnou pokladnici naší literatury, kterou vybrala Jaromila Uhlířová. Čitanka je krásně upravena (vazbu upravil Prof. Ladislav Sutnar) a byla vytištěna za spolupráce Dr. Máši Broťové nakladatelstvím Tipografia della Pontifica Università v Říme. Takto kniha je neocenitelnou pomůckou k udržení rodné řeči, v naší mladé generaci. Vřele doporučujeme. Abychom čtenářům ulehčili práci, otiskujeme objednávku, kterou možno vystihnout a zaslat Radě Svobodného Československa.

JDETE NA SVĚTOVOU VÝSTAVU

Již během 1964 sezony jsem pronajímá pokoj ve svém rodném domě návštěvníkům Světové Výstavy. Dům jsem pro ten účel zvláště upravil. Na základě oznámk v krajaňském tisku přišlo ke mně mnoho krajaňů, kteří byli spokojeni jak s ubytováním, tak s rozumnými cenami, které jsem žádal.

Letos, poslední rok výstavy, budu opět pronajímá pokoj ve svém domě, který jest položen v klidné residenční části Flushing blízko výstaviště. Nechte proto ztrávit svůj letošní pobyt v New Yorku u krajaňů? Budete bydlet pohodlně v přátelském prostředí a za polovinu cen žádaných v hotelech a motelech v tomto okolí. Nebudete mít problém s parkováním a na výstavišti budete během několika minut.

Dotazy v češtině, slovenštině nebo angličtině odpovím obratem. Pište na Mr. Josef Bubník

29-14 163 Street

Flushing, N.Y. 11358

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat svého
drahého z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.

Toronto 2B

Tel. EM. 3-4366